

Společnost v postavení jediného společníka

Společnost v postavení jediného společníka může rozhodnout o prodeji obchodního podílu podle ustanovení § 113 odst. 5 obch. zák. přesto, že jí ustanovení § 120 odst. 2 obch. zák. (obecně) zakazuje pro případ nabytí obchodního podílu vykonávat práva společníka.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 1028/2006, ze dne 1.8.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu „L., spol. s r. o.“, zastoupené advokátem, na povolení zápisu změn do obchodního rejstříku, za účasti 1. J. O., zastoupené advokátem, a 2. M. B., vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. C 3455, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. ledna 2006, č. j. 7 Cmo 347/2005-105, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. ledna 2006, č. j. 7 Cmo 347/2005-105 a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. května 2005, č. j. F 9040/2005 C 3455-92 se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. května 2005, č. j. F 9040/2005 C 3455-92, kterým tento soud zamítl návrh na zápis změn navrhovatelky týkajících se výmazu jednatele M. B. jako správce uvolněného obchodního podílu a zápisu nového jednatele a společníka J. O., do obchodního rejstříku.

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud uvedl, že se ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně. Zanikla-li M. B., coby jedinému společníkovi účast ve společnosti „L., spol. s r. o.“ (dále jen „společnost“) vydáním exekučního příkazu k postižení jeho obchodního podílu po právní moci usnesení o nařízení exekuce dnem 4. srpna 2004 (§ 148 odst. 2 obchodního zákoníku – dále jen „obch. zák.“) a jeho obchodní podíl přešel na společnost, není tu nikoho, kdo by rozhodl o tom, jak naložit s uvolněným obchodním podílem. Názor odvolatele, že pokud společnost nabyla vlastní obchodní podíl (§ 113 odst. 5 obch. zák.), je také oprávněna vykonávat práva společníka, je nesprávný a v rozporu s výslovnou dikcí § 120 odst. 2 obch. zák. Podle tohoto ustanovení platí, že nabude-li společnost v souladu se zákonem vlastní obchodní podíl, nezanikají práva a povinnosti, jež jsou součástí obchodního podílu, avšak společnost není oprávněna vykonávat práva společníka. Pokud tedy M. B. ve funkci jednatele společnosti dne 27. ledna 2005 ve formě notářského zápisu rozhodl o převodu vlastního podílu této společnosti na J. O., je toto rozhodnutí pro rozpor se zákonem neplatné. V důsledku toho je neplatná i smlouva o převodu obchodního podílu uzavřená mezi společností coby převodkyní a J. O. coby nabyvatelkou.

Proti usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Dovolatelka tvrdí, že rozhodnutí odvolacího soudu je v rozporu s hmotným právem.

Dovolatelka dovozuje, že závěr odvolacího soudu o tom, že společnost nemohla v postavení jediného společníka rozhodnout o převodu obchodního podílu na jinou osobu, protože ustanovení § 120 odst. 2 obch. zák. jí takový postup nedovoluje, je nesprávný. Dovolatelka je přesvědčena, že tato možnost existuje i v případě jednoosobních společností, jinak by totiž nemohla taková společnost splnit svou povinnost postupovat podle § 113 odst. 5 a 6 obch. zák., jak jí ukládá ustanovení § 120 odst. 1 obch. zák. Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud usnesení soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam jde zejména, jestliže rozhodnutí řeší právní otázku, kterou dovolací soud dosud nevyřešil, nebo kterou odvolací soudy nebo dovolací soud rozhodují rozdílně. Řeší-li napadené rozhodnutí určitou právní otázku v rozporu s hmotným právem, má vždy po právní stránce

zásadní význam. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Dovolání je přípustné, neboť odvolací soud vyřešil právní otázku možnosti převodu obchodního podílu ve společnosti, jejímž jedinému společníku zanikla účast po vydání exekučního příkazu k postižení jeho obchodního podílu, v rozporu s hmotným právem.

Jak již Nejvyšší soud uzavřel v rozhodnutí ze dne 31. října 2006, sp. zn. 29 Odo 850/2006, od kterého nemá důvodu se odchýlit ani v projednávané věci, vzhledem k tomu, že obchodní zákoník ani jiný právní předpis takovou situaci výslovně neřeší, nelze vystačit s gramatickým výkladem příslušných ustanovení obchodního zákoníku, ale je třeba použít též teleologického a logického výkladu ustanovení § 148 odst. 2 obch. zák.

Ustanovení § 148 odst. 1 obch. zák. určuje, že společník společnosti s ručením omezeným nemůže ze společnosti vystoupit, může však, nejde-li o jediného společníka, navrhnout, aby soud zrušil jeho účast ve společnosti, nelze-li na něm spravedlivě požadovat, aby ve společnosti setrval. Ustanovení § 113 odst. 5 a 6 obch. zák. platí obdobně.

Podle ustanovení § 148 odst. 2 obch. zák. má prohlášení konkursu na majetek společníka, zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku nebo pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu společníka ve společnosti anebo vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu společníka ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce stejné účinky jako zrušení jeho účasti ve společnosti soudem. Jedinou výjimku z důsledků uvedených v tomto ustanovení upravuje § 148 odst. 3 obch. zák., podle kterého jde-li o společnost s jedním společníkem, nemá prohlášení konkursu na jeho majetek účinky podle odstavce 2. Prohlášením konkursu se obchodní podíl jediného společníka stává součástí konkursní podstaty a práva společníka je oprávněn vykonávat pouze správce konkursní podstaty s tím, že přijatá plnění náleží do konkursní podstaty.

Pro případ zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku nebo pravomocného nařízení výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu společníka ve společnosti anebo vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu společníka ve společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce, obchodní zákoník žádnou výjimku neupravuje.

Uvedený postup logicky vyplývá z toho, jakým způsobem má být naloženo s obchodním podílem jediného společníka k uspokojení jeho věřitelů.

Již v usnesení ze dne 29. listopadu 2005, sp. zn. 29 Odo 393/2005, Nejvyšší soud uzavřel, že účelem úpravy zániku účasti společníka ve společnosti v důsledku vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu je zajistit, aby byla pohledávka oprávněného, k jejímž uspokojení byl vydán exekuční příkaz k postižení obchodního podílu, uspokojena co nejracionalnějším způsobem. Takovým způsobem je nepochybně výplata vypořádacího podílu společníka. (Je tomu tak proto, že pokud by zákon upravoval exekuci prodejem obchodního podílu, nelze zajistit, aby se tento podíl vydražil, při postižení obchodního podílu však musí společnost v zákonem stanovené lhůtě naložit s uvolněným obchodním podílem způsobem určeným v § 113 odst. 5 a 6 obch. zák. a vyplatit vypořádací podíl, popřípadě podíl na likvidačním zůstatku.) K tomu je nezbytné, aby účast společníka ve společnosti zanikla.

Z uvedených důvodů také, na rozdíl od úpravy prohlášení konkursu na majetek jediného společníka, v případě vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu obchodní zákoník pro jediného společníka žádnou výjimku z úpravy ukončení účasti ve společnosti nestanoví. Pokud by tomu tak bylo, pozbývala by úprava vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu jediného společníka zcela smysl, neboť by v jejím důsledku nebylo možno věřitele tohoto společníka uspokojit.

Z uvedeného je třeba vycházet při rozhodování o tom, zda může společnost v postavení jediného společníka rozhodnout o prodeji obchodního podílu podle ustanovení § 113 odst. 5 obch. zák. přesto, že jí ustanovení § 120 odst. 2 obch. zák. (obecně) zakazuje pro případ nabytí obchodního podílu vykonávat práva společníka. V tom směru je třeba považovat ustanovení § 148 odst. 2 ve vazbě na ustanovení § 63 a § 65 zákona č. [120/2001](#) Sb., exekuční řád a § 320a o. s. ř. a uzavřít, že takové rozhodnutí nejen že společnost přijmout může, ale jeho přijetí jí zákon ukládá.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2, věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

Další články:

- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)